

Uzasadnienie

Projekt planu ochrony rezerwatu został opracowany na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, z uwzględnieniem art. 20 ust. 1, 2 i 3 tej ustawy. Regulacja ta wskazuje, że regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan ochrony dla rezerwatu przyrody. Posłużenie się w tym przepisie przez ustawodawcę tego rodzaju sformułowaniem sprawia, że daje on Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie upoważnienie do dokonania określonej w nim czynności poprzez zarządzenie, będące powszechnie obowiązującym aktem prawa miejscowego o treści w założeniu powszechnie znanej.

Zakres zrealizowanych prac został dostosowany do zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych rezerwatu. Projekt planu sporządzono uwzględniając treść rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794).

W związku z tym, że teren rezerwatu pokrywa się powierzchniowo z obszarem Natura 2000 uwzględniono w projekcie planu ochrony, zgodnie z postanowieniami art. 20 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.

W rezerwacie nie wyznacza się obszarów do wykonywania polowań, miejsc połowu ryb i innych organizmów wodnych oraz miejsc wprowadzania psów, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 4, 11, 14 i 16 ustawy o ochronie przyrody.

W rezerwacie nie wskazuje się obszarów ochrony ścisłej, o której mowa w art. 20 ust. 3 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody.

Rezerwatu nie udostępnia się dla celów edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych, amatorskiego połowu ryb i rybactwa, o których mowa w art. 20 ust. 3 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody.

W zarządzeniu nie wskazano obszarów, ani miejsc udostępnianych dla badań naukowych. Mając na uwadze dbałość o zachowanie celu ochrony rezerwatu przyrody we właściwym stanie, udostępnianie rezerwatu przyrody w celu prowadzenia badań naukowych może nastąpić po uzyskaniu zezwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 24 i ust. 5 ustawy o ochronie przyrody. Uzyskanie indywidualnej zgody na prowadzenie tego typu czynności gwarantuje z jednej strony nadzór nad ich rodzajem i metodyką zabezpieczając z drugiej strony rezerwat przed negatywnym oddziaływaniem realizowanych prac, czy też przed wykonywaniem prac badawczych, których

tematyka nie wymaga ingerencji w ekosystem rezerwatu. Szeroki zakres i tematyka badań naukowych sprawia, że pełną kontrolę nad ich wpływem na rezerwat można zachować tylko poprzez rozpatrzenie indywidualnego wniosku. Nie występuje natomiast możliwość precyzyjnego zdefiniowania w planie ochrony dla wszystkich rodzajów badań jednego sposobu postępowania, który minimalizowałby ich negatywny wpływ na rezerwat.

Rezerwat położony jest na terenie gminy Lipowiec Kościelny i projekt zarządzenia obejmuje swym zasięgiem część obszaru tej gminy, na którym obowiązują następujące dokumenty planistyczne:

- 1) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowiec Kościelny z 12 października 2006 roku (Uchwała Nr 214/XXXIX Rady Gminy Lipowiec Kościelny z 12 października 2006r.);
- 2) studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowiec Kościelny (Uchwała Nr 125/XXI/2000 Rady Gminy Lipowiec Kościelny z 28 grudnia 2000r.);

Projekt planu ochrony poprzez wskazania do dokumentów planistycznych obejmuje również swoim zasięgiem część obszarów gmin Kuczbork-Osada i Szreńsk, na których obowiązują następujące dokumenty planistyczne:

- 1) studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy Kuczbork-Osada (Uchwała nr XXXI/135/2001 Rady Gminy Kuczbork-Osada z 28 sierpnia 2001 r.);
- 2) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Kuczbork-Osada obejmujący przeznaczenie gruntów pod zalesienia (Uchwała Rady Gminy nr XIII/102/2008 z 29 kwietnia 2008r.);
- 3) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Szreńsk (Uchwała nr XXXVI/137/05 Rady Gminy Szreńsk z 22 czerwca 2005 r.);

Po przeanalizowaniu zapisów wskazanych powyżej dokumentów planistycznych, nie stwierdzono konieczności ich zmian w związku z potrzebą ochrony obszaru Natura 2000, czyli zachowania we właściwym stanie ochrony siedlisk grądowych i ciepłolubnych dąbrów.

Najistotniejszymi zdiagnozowanymi zagrożeniami zewnętrznymi dla rezerwatu są:

- 1) rozwój zabudowy mieszkaniowej i związanej z nią infrastruktury technicznej;
- 2) przeznaczanie terenów w pobliżu rezerwatu pod kopalnie powierzchniowe surowców mineralnych powodujące zmianę stosunków wodnych i powstawanie leja depresyjnego;

3) zmiana sposobu użytkowania gruntów, wylesienia, przeznaczanie gruntów w otoczeniu rezerwatu na cele budowlane, i związana z tym izolacja przestrzenna kompleksów leśnych, stwarzająca bariery dla migracji zwierząt.

Rezerwat został uznany Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 31 grudnia 1993 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. Nr 4 poz. 19). Jako cel ochrony rezerwatu wskazano zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnego krajobrazu leśnego o urozmaiconej rzeźbie terenu, zawierającego bogaty wielogatunkowy drzewostan z typowo wykształconym zbiorowiskiem dąbrowy pełnikowej oraz licznymi stanowiskami roślin rzadkich i chronionych. Rezerwat położony jest w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego na terenie niewielkiego kompleksu leśnego porastającego morenowe wzgórze. Na terenie rezerwatu dominują zbiorowiska leśne o niewielkim stopniu zróżnicowania. Są to w zdecydowanej większości lasy liściaste budowane przez dąb w średnim wieku. W części wschodniej urozmaiceniem krajobrazu dąbrów jest świerczyna znajdująca się obecnie w fazie rozpadu. Wzdłuż szosy, w części zachodniej rezerwatu, dąbrowy są podszyte zwartym II piętrem bukowym. Ekosystemy nieleśne związane są wyłącznie z gospodarczą działalnością człowieka. Są to tereny zabudowane oraz znajdujące się wokół nich były deputaty (role i łąki wykorzystywane gospodarczo przez pracowników nadleśnictwa). Naturalne zróżnicowanie zbiorowisk leśnych występujących w rezerwacie jest niewielkie. Żyzne na ogół gleby rdzawe są siedliskiem zbiorowisk lasów liściastych, głównie grądów i powstałych z nich antropogenicznie świetlistych dąbrów. Tylko w miejscach lokalnych spiaszczeń i zubożenia gleb pojawiają się zbiorowiska żyźniejszych postaci borów mieszanych. Towarzyszące temu inne procesy, powodują znaczne ujednoczenie roślinności runa i w efekcie znaczne trudności w klasyfikacji zbiorowisk a przede wszystkim w ustaleniu granic płatów poszczególnych zbiorowisk leśnych.

Na terenie rezerwatu występują siedliska przyrodnicze, wymienione w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej i ujęte w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z 13 kwietnia 2010 r. i jest to siedlisko 9170 *Tilio-Carpinetum* i siedlisko 91I0 – zespół *Potentillo albae-Quercetum*. Jednocześnie występujące tu zbiorowiska są w większości silnie zniekształcone poprzez zjawisko neofityzacji.

Zespół świetlistej dąbrowy zajmuje obecnie ok. 35% powierzchni rezerwatu. Występuje głównie na szczytowych wypłaszczeniach moren, oraz na lepiej naświetlonych południowych stokach tych moren. Drzewostan świetlistej dąbrowy tworzy głównie dąb bezszypułkowy z domieszką dębu szypułkowego oraz w mniejszym udziale lipy, graba, sosny a także buka. W podszyciu, którego pokrycie jest zróżnicowane, choć na ogół dość duże, występuje kruszyna, leszczyna, jałowiec, buk i dąb bezszypułkowy. Podszyt ma zasadnicze znaczenie dla

charakteru świetlistej dąbrowy i dominujące w nim gatunki posłużyły do określenia postaci świetlistej dąbrowy. Jedną z występujących w rezerwacie postaci świetlistej dąbrowy jest, zajmująca 6% powierzchni świetlistych dąbrów, postać z leszczyną. Luźne zwarcie drzewostanów umożliwiło rozwój tego gatunku, który stał się dominującym w podszycie. Dość szybko zanikają tu gatunki ciepłolubne a w ich miejsce wkraczają gatunki grądowe. Dalsze 20% powierzchni zajmuje postać z jałowcem. Jest to specyficznie wykształcona postać świetlistej dąbrowy powstała w efekcie wypasu zwierząt gospodarczych. Runo w takiej postaci dąbrowy ma charakter borowy z dużym udziałem traw. Płaty tej postaci wykazują również najmniejsze zniekształcenie spowodowane występowaniem niecierpka drobnokwiatowego. Postać tego zespołu występuje głównie na łagodnie nachylonych, południowych stokach w środkowej części rezerwatu. Około 13% powierzchni zbiorowiska to postać zniekształcona nadmiernym udziałem buka. W chwili obecnej buk znajduje się głównie w podszycie i podroście, sporadycznie przechodzi w warstwy wyższe. Oprócz buka w tej postaci zbiorowiska licznie występuje w warstwie podszytowej dąb bezszypułkowy i szakłak, zdarza się również leszczyna, kruszyna i inne gatunki. Buk stanowi ogromne zagrożenie dla siedliska, co widać na przykładzie płatów, w których gatunek ten występuje w postaci silnie rozwiniętego II piętra. Obecnie brak jest tam gatunków świetlistych dąbrów, a miejsca te sklasyfikowano, jako zniekształcone grądy. Potencjalnie areał występowania świetlistej dąbrowy na terenie rezerwatu jest większy. Dawniej występowały one również w miejscach określonych obecnie, jako grądy, zwłaszcza grądy trzcinnikowe w postaci z bukiem. Długi okres wpływu buka na dno lasu spowodował zanik większości płatów świetlistej dąbrowy.

Zbiorowiska zaliczone do zespołu *Tilio-Carpinetum* zajmują w rezerwacie 42%. Występują głównie w zagłębieniach i dolinach między morenowymi wzniesieniami oraz wypłaszczeniami we wschodniej części rezerwatu. W większości są to grądy trzcinnikowe, fizjonomicznie bardzo zbliżone do świetlistych dąbrów, jednak ze znacznie mniejszym udziałem gatunków ciepłolubnych. Rzadziej, głównie we wschodniej, bardziej płaskiej części rezerwatu, występują żyzniejsze gleby, na których wykształciły się grądy w podzespole typowym, na ogół jednak w postaciach silnie zniekształconych. Są to postacie albo z dominującym w drzewostanie świerkiem lub sosną, albo z obfitym udziałem w podszycie buka lub czeremchy amerykańskiej. Gatunki te powodują istotne zmiany w runie grądów. Grądy trzcinnikowe w postaci naturalnej to drzewostany z dębami, rzadziej sosną, z domieszką graba, lipy, klonu, brzozy. Cechą charakterystyczną dla grądów rezerwatu jest niewielki udział graba we wszystkich warstwach lasu. Można przypuszczać, że gatunek ten nie występował powszechnie w czasie, kiedy były one użytkowane w formie wypasu, natomiast w okresie późniejszym jego rozwój ograniczało wprowadzanie buka. Wskutek tego

obecnie udział graba w grądach rezerwatu jest niewielki, bujnie natomiast rozwija się buk, miejscami tworzący zwarte drugie piętro drzewostanu, a miejscami rozrastający się jako podrost. Zbiorowisko ze znacznym udziałem buka wyodrębniono w osobną postać grądu – *Tilio-Carpinetum calamagrostietosum* postać z *Fagus sylvatica*. Obejmuje ono prawie 43% grądów na terenie rezerwatu.

Struktura warstwowa we wszystkich zespołach roślinnych jest podobna. Średnio górna warstwa drzew ma zwarcie 80-85%. Niższe piętra drzewostanu silniej rozwinięte są w grądach (warstwa a2) i borach mieszanych (warstwa a3). Warstwa podszytów i podrostów również najbujniejsza jest w grądach. W świetlistej dąbrowie zwarcie tej warstwy wynosi przeciętnie 40%. Największe pokrycie runa stwierdzono w świetlistej dąbrowie około 85%, najniższe w grądach – niespełna 60%. Wynika to głównie z ilości dostępnego światła. W świetlistej dąbrowie jest go stosunkowo najwięcej, a w grądach najmniej. Warstwa mszysza jest podobnie słabo rozwinięta we wszystkich fitocenozach. W zespole świetlistej dąbrowy największe zróżnicowane zwarcia dla wyróżnionych postaci zespołu występuje w warstwie podszytu. W typowych, nie zniekształconych płatach zespołu zwarcie to nie przekracza 20%. Najbardziej zwarty podszyt i podrost występuje w postaci z leszczyną 100% oraz w postaci z jałowcem 60% i nieco mniej w postaci z bukiem 50%. W grądach najmniejsze pokrycie runa odnotowano w postaci z bukiem 28%. Najmniej zwarty podszyt występuje w podzespole *T.-C. calamagrostietosum* 15%. Dolne warstwy drzewostanu najbujniej rozwinięte są w podzespole typowym oraz w postaci grądu z bukiem 60%. Pomędzy zespołami *T.-C.* i *Q.r.-P.* nie ma istotnych różnic w średniej ilości gatunków występujących w płatach tych zbiorowisk. Przeciętnie występuje w nich po około 33 gatunki. Również rozkład gatunków na poszczególne grupy warstw jest podobny. Sugeruje to, że różnice między grądami a borami mieszаныmi nie są duże i w zasadzie sprowadzają się do większego udziału: gatunków grądowych w zespole *T.-C.* i borowych w zespole *Q.r.-P.*

Zabiegi ochronne w rezerwacie zaprojektowano w większości dla fragmentów wydzieleń, wymagających wykonania tego samego zabiegu. Każda taka powierzchnia stanowi fragment wydzielenia. W przypadku zabiegów polegających na usunięciu miąższności z drzewostanu, obok rodzaju zabiegu podawano powierzchnię działki i procent miąższności do usunięcia w stosunku do miąższności na danej działce zabiegowej. Jeżeli obok procentu miąższności do usunięcia podano gatunek np. So, oznacza to, że podany procent miąższności dotyczy tylko danego gatunku. Jeżeli nie podano gatunku, oznacza to, że podany procent miąższności odnosi się do całej miąższności drzewostanu w granicach danej działki zabiegowej. Drzewa do wycięcia w trakcie trzebieży lub przebudowy powinny być wyznaczane w okresie wegetacyjnym, aby możliwe było prawidłowe rozpoznanie gatunku oraz zdrowotności drzewa. Natomiast zabieg wycięcia drzew może być wykonany jedynie w okresie od 1

listopada do końca lutego. Regulacja zwarcia drzewostanu ma na celu zwiększenie udziału gatunków ciepłolubnych w świetlistych dąbrowach oraz przywrócenie charakterystycznych cech tych siedlisk w miejscach, w których uległy one przekształceniu w grądy trzcinnikowe. Ponadto w celu przerzedzenia nadmiernie rozwiniętego dolnego piętra drzewostanu, które w płatach świetlistej dąbrowy zagraża istnieniu gatunków charakterystycznych dla tego zbiorowiska, zaplanowano zabieg redukcji podszytów i podrostów. Wykonanie tego zabiegu ma polegać na przerzedzeniu zwarcia drzew i krzewów występujących w dolnym piętrze wyznaczonego płatu świetlistej dąbrowy, a więc warstw tradycyjnie ujmowanych w opisach taksacyjnych, jako: podszyt, podrost, nalot a także II piętro. Zabieg ten zaplanowano na działkach zabiegowych, na których stwierdzono występowanie świetlistej dąbrowy. Zabieg przerzedzania powinien być wykonany w okresie jesiennym (wrzesień-listopad), kiedy możliwe jest jeszcze właściwe rozpoznanie gatunków. W zabiegu powinno się usuwać przede wszystkim wszelkie gatunki obce (grochodrzew, czeremcha amerykańska) a także graba, leszczynę, lipę i buka. Na powierzchni działki można zostawić kruszynę, jarząb i podrosty dębowe, pod warunkiem, że ich łączne pokrycie nie będzie przekraczało 30% powierzchni działki. Zalecane jest jednak ograniczenie podszytu do 10-20% pokrycia. Zabieg należy powtarzać na każdej powierzchni, co 3 lata, poprzedzając go kontrolą stopnia zadrzewienia podszytu. W celu zatrzymania procesu neofityzacji i zniekształcenia siedlisk zaplanowano działanie obejmujące likwidację czeremchy amerykańskiej. Walka z czeremchą amerykańską jest zadaniem trudnym. Gatunek ten dopiero zaczyna swoje rozprzestrzenianie się na terenie rezerwatu, występując na razie pojedynczo w wydzieleniach, i tylko w kilku z nich zajmując większe powierzchnie w postaci zwartych już płatów podszytu. Skuteczna jego eliminacja jest, więc zadaniem istotnym, i póki co, realnym do wykonania. Zaniechanie tej czynności może spowodować trudne do odwrócenia niekorzystne zmiany w zbiorowiskach. Usuwanie czeremchy należy prowadzić systematycznie aż do osiągnięcia określonego skutku. Zabieg polega na mechanicznym usuwaniu krzewów (wycinanie i wrywanie) w okresie przed owocowaniem czeremchy (lipiec – sierpień). Osobniki mniejsze powinny być wrywane. Zabieg należy powtarzać co 2 lata, monitorując efekty zabiegu, a przede wszystkim dalsze rozprzestrzenianie się gatunku. Ponieważ czeremcha jest gatunkiem niezwykle ekspansywnym należy prowadzić monitoring skutków zabiegu oraz stopnia rozprzestrzenienia się tego gatunku w rezerwacie. Jednym z istotniejszych zagrożeń dla celów i przedmiotów ochrony jest neofityzacja runa powodowana przez niecierpka drobnokwiatowego. Jest to jednoroczny gatunek, rozmnażający się z nasion. W optymalnych warunkach siedliskowych potrafi w dość szybkim tempie zasiedlić znaczny obszar stając się zdecydowanym dominantem w runie. Ponieważ jest to gatunek zajmujący znaczne powierzchnie na terenie rezerwatu, przy braku opracowanych skutecznych metod walki,

zaprojektowane na terenie rezerwatu zadania ochronne mają charakter w dużej mierze testowy. Usuwanie niecierpka należy wykonywać na wybranych powierzchniach testowych. Powierzchnie te będą reprezentowały 3 typy zbiorowisk: świetlistą dąbrowę, grąd i bór mieszany. W pobliżu należy założyć powierzchnię o wymiarach 50x50m (0,25 ha), na której prowadzone będzie usuwanie niecierpka w okresie wiosennym (maj), przed zakwitnięciem niecierpka. Niecierpek będzie usuwany poprzez koszenie i wyrywanie, przy czym w przypadku koszenia zabieg należy powtórzyć 2 razy w ciągu roku, w miesięcznych odstępach. Skoszoną lub wyrwaną biomasę należy wywieźć poza rezerwat. W świetlistych dąbrowach dodatkowym czynnikiem wzmacniającym efekt zabiegu będzie redukcja zwarcia drzew i podszytu. Niecierpek jest gatunkiem cienistych lasów, większy dostęp światła powinien ograniczyć jego rozwój w efekcie zwiększenia zdolności konkurencyjnej rodzimych gatunków. Po dziesięciu latach należy dokonać oceny efektów zabiegu. Metodę należy uznać za skuteczną, jeżeli po tym okresie pokrycie niecierpka na powierzchni określone zostanie, co najwyżej na 20%. Wówczas zabiegi wykaszania lub wyrywania można rozszerzyć, przy czym w pierwszej kolejności zabiegiem tym należy objąć płaty świetlistej dąbrowy. Bezsprzeczne jest, że ilość martwych drzew w rezerwacie powinna być zdecydowanie większa. Sprzyjać będą temu naturalne procesy wydzielania się drzew w wyniku działania konkurencji, czynników abiotycznych, chorób grzybowych czy żerów owadów. Procesy te należy wspierać poprzez pozostawianie w lesie części drzew wyciętych podczas zabiegów ochronnych. W zbiorowiskach świetlistej dąbrowy należy pozostawić około 30% wycinanych drzew, ze względu na konieczność zapewnienia właściwego stanu siedliska, którego jeden ze wskaźników dotyczy ilości martwego drewna. Według wspomnianego wskaźnika, udział martwych drzew nie powinien w tym siedlisku przekraczać 5% zasobności drzewostanu. W zbiorowiskach grądowych zaprojektowano głównie zabiegi trzebieży regulujących skład gatunkowy poprzez wycinanie drzew iglastych.

Wykonana na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony inwentaryzacja wskazała na konieczność wprowadzenia zmian w SDF o informacje zebrane podczas wykonywanych prac. W szczególności wypełnienia wymagają rozdziały obecnie puste. Najistotniejsza aktualizacja wynika z weryfikacji stanu przedmiotów ochrony w obszarze. Zmniejszenie powierzchni świetlistej dąbrowy na korzyść łąk należy tłumaczyć nie tyle zmianami w stanie siedliska od 2004 r., ale niedokładnymi, historycznymi danymi, na bazie których opracowywano pierwotny SDF.

Rozdział 2.2. powierzchnia obszaru

Należy dokonać aktualizacji powierzchni obszaru podanej w SDF. Aktualna powierzchnia obszaru wynosi 176,62 ha.

Rozdział 3.1.a Typy siedlisk wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG

Należy dokonać aktualizacji stanu siedlisk przyrodniczych wg danych zamieszczonych poniżej:

Kod	Nazwa siedliska	% pokrycia	Stopień reprezen.	Względna pow.	Stan zach.	Ocena ogólna
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	42,4	C	C	C	C
91I0	Ciepolubne dąbrowy	35,6	B	C	C	B
6510	Niżowe i górskie łąki świeże użytkowane ekstensywnie	0,6	D			

W ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych, celem zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie:

- 1) podał do publicznej wiadomości poprzez:
 - a) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i na stronach internetowych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie,
 - b) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Urzędu Gminy,
 - c) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Nadleśnictwa Dwukoły, w którego zarządzie znajduje się rezerwat,
 - d) umieszczenie obwieszczenia na łamach lokalnej gazety,

informacji o przystąpieniu do sporządzania projektu planu ochrony.

- 2) wyłożył dokumentację przygotowaną na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie. O wyłożeniu dokumentacji Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie poinformował poprzez:
 - a) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i na stronach internetowych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie,

- b) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Urzędu Gminy,
- c) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Nadleśnictwa Dwukoły, w którego zarządzie znajduje się rezerwat,
- d) umieszczenie obwieszczenia na łamach lokalnej gazety.

W ramach przeprowadzonego postępowania z udziałem społeczeństwa, wnioski i uwagi do wyłożonego projektu planu ochrony wniósł Nadleśniczy Nadleśnictwa Dwukoły. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie po przeanalizowaniu wniesionych uwag ustalił, co następuje:

- 1) w odniesieniu do uwagi „W §4.1 zarządzenia zmienić cel ochrony poprzez rezygnację z zapisu bogaty wielogatunkowy drzewostan z typowo wykształconym zbiorowiskiem dąbrowy pełnikowej i wprowadzenie zapisu bardziej odpowiadającego rzeczywistości: bogaty wielogatunkowy drzewostan ze zbiorowiskiem świetlistej dąbrowy. Zdaniem Nadleśnictwa Dwukoły na terenie rezerwatu "Baranie Góry" aktualnie nie występuje zbiorowisko świetlistej dąbrowy. Można jedynie mówić o płatach zbiorowisk przypominających świetlistą dąbrowę zlokalizowanych na szczytach moren i ich południowych stokach, których bogactwo florystyczne jest zbyt ubogie by można mówić o zbiorowisku świetlistej dąbrowy. Potwierdzeniem tego są również zdjęcia fitosocjologiczne (15szt.- Tabela 10 "Dokumentacji projektu planu ochrony rezerwatu przyrody Baranie Góry),które dokumentują co prawda występowanie 34 gatunków typowych dla świetlistych dąbrów jednak na żadnym zdjęciu nie stwierdzono występowania wszystkich gatunków. Ilość gatunków typowych występujących na poszczególnych zdjęciach przedstawia się następująco:

Nr zdjęcia 17 29 16 28 13 15 26 21 3 27 1 7 19 5 9

Ilość gat. 16 9 10 10 6 14 14 11 22 12 14 10 7 16 13

Tylko na jednym zdjęciu stwierdzono 22 gatunki co stanowi 65% z 34, na pozostałych liczba gatunków nie przekroczyła 50%. Powszechnie wiadomo że zbiorowisko świetlistej dąbrowy należy do naj bogatszych pod względem florystycznym jednak trudno się tego bogactwa doszukać w rezerwacie "Baranie Góry" stwierdzając na danym zdjęciu co najwyżej kilka-kilkanaście gatunków.”

W planie ochrony można wprowadzać regulacje dotyczące jedynie kwestii, w stosunku, do których ustawodawca w sposób wyraźny zaznaczył taką ewentualność. Ustalona przez ustawę o ochronie przyrody delegacja, nie upoważnia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie do wprowadzania planem ochrony zmian wyznaczonego celu ochrony. Legitymacja do wydawania w tej sprawie aktów

prawa miejscowego została zawarta w art. 13 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody. Z tych względów zmiana celu ochrony poprzez zastosowanie podstawy prawnej wskazanej w art. 19 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody, przepisu dającego upoważnienie do sporządzenia planu ochrony, byłoby nieuprawnionym rozszerzeniem tej regulacji prawnej i stanowiłoby wykroczenie poza ramy ustawowego upoważnienia, czyniąc z mocy prawa takie zarządzenie nieważnym. Również postanowienia art. 20 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody, regulujące zakres, jaki może obejmować plan ochrony, nie dają upoważnienia do wprowadzania zmian celu ochrony rezerwatu. Przy takim stanie prawnym, nie można w planie ochrony umieszczać zapisów dotyczących zmiany wyznaczonego celu ochrony rezerwatu. Ponadto należy wskazać również to, że rezerwat nie utracił celu ochrony, którym jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnego krajobrazu leśnego o urozmaiconej rzeźbie terenu, zawierającego bogaty wielogatunkowy drzewostan z typowo wykształconym zbiorowiskiem dąbrowy pełnikowej oraz licznymi stanowiskami roślin rzadkich i chronionych. Przeprowadzona na potrzeby projektu planu ochrony inwentaryzacja wykazała, że naturalne zróżnicowanie zbiorowisk leśnych występujących w rezerwacie jest niewielkie. Żyzne na ogół gleby rdzawe są siedliskiem zbiorowisk lasów liściastych, głównie grądów i powstałych z nich antropogenicznie świetlistych dąbrów. Zespół świetlistej dąbrowy zajmuje obecnie ok. 35% powierzchni rezerwatu. Występuje głównie na szczytowych wypłaszczeniach moren, oraz na lepiej naświetlonych południowych stokach tych moren. W postaci typowej (około 56% powierzchni zbiorowiska) świetlista dąbrowa ma runo bogate w gatunki ciepłolubne, których ogólnie stwierdzono tu ok. 36. Świetliste dąbrowy, jako zbiorowiska uzależnione od gospodarczej działalności człowieka lub zabiegów ochrony czynnej, nie mogą być traktowane, jako typ roślinności potencjalnej. Ponieważ jednak na terenie rezerwatu świetliste dąbrowy są traktowane, jako przedmiot ochrony w ramach obszaru Natura 2000, na potrzeby niniejszego planu przyjęto, że zespół ten będzie traktowany, jako typ roślinności potencjalnej, co umożliwi planowanie zabiegów ochronnych ukierunkowanych na utrzymanie tego zbiorowiska;

- 2) w odniesieniu do uwagi „*W nawiązaniu do punktu 1. Nadleśnictwo Dwukoły uważa ,że odtworzenie zbiorowisk świetlistych dąbrów w projektowanym zakresie t.j. na 50% powierzchni rezerwatu jest nierealne i proponuje ograniczenie działania do najlepiej zachowanych płatów. Spowoduje to również ograniczenie działań ochronnych "poprawa warunków świetlnych" i „redukcja podszytów”, które planowane są na łącznej powierzchni 67.33ha. Działania te zakładają wywiezienie całej masy drzewnej*

poza rezerwat. W celu ograniczenia ruchu ciągników po drzewostanie należy określić jaka część masy drzewnej może pozostać w drzewostanie złożona w stosy. Takie postępowanie korzystnie oddziaływałoby na faunę rezerwatu.”

Zespół świetlistej dąbrowy zajmuje obecnie około 35% powierzchni rezerwatu. Potencjalnie areał występowania świetlistej dąbrowy na terenie rezerwatu jest znacznie większy i obejmuje on połowę powierzchni rezerwatu. Oprócz płatów istniejącego zbiorowiska, zaliczono tu również płaty zespołu *T.-C. calamagrostietosum*, które są bardzo podobne fizjonomicznie, a różnią się jedynie mniejszym udziałem gatunków ciepłolubnych, które występują jednak stale w tego rodzaju grądach. Mają one jednak na tyle charakterystyczne cechy fizjonomiczne oraz skład gatunkowy, że ich przynależność fitosocjologiczna jest bezsporna. Najważniejszym zagrożeniem dla tego typu zbiorowisk, jest niewątpliwie postępujący proces zarastania świetlistej dąbrowy. W wielu jej płatach obserwowany jest wzrost zwarcia górnych pięter, wynikający z zaniechania tradycyjnego użytkowania tego zbiorowiska oraz sporadycznego i mało intensywnego wykonywania zabiegów ochronnych. Roślinność leśna, w tym głównie gatunki drzewiaste, dąży do maksymalnego wypełnienia przestrzeni w lesie zarówno w poziomie jak i w pionie. W świetlistej dąbrowie tych wolnych przestrzeni powinno być bardzo dużo, zabezpiecza to bowiem odpowiednią ilość światła dla gatunków ciepłolubnych, stanowiących główny element charakterystyczny tego zbiorowiska. Naturalna sukcesja powoduje zacienienie i zanikanie tych gatunków, a zatem degradację zbiorowiska i jego przekształcenie się w inny typ (głównie grądy). Zbiorowisko świetlistej dąbrowy, jest pochodzenia antropozoogenicznego i w celu jego utrzymania bądź odtworzenia, należy w nim wykonywać zabiegi ochrony czynnej powstrzymujące naturalne procesy zniekształcające to zbiorowisko. W planie ochrony cel ten będzie osiągnięty poprzez wykonanie zabiegów prześwietlających drzewostan i redukujących podszyt w płatach aktualnie zakwalifikowanych do zbiorowiska *Potentillo albae-Quercetum* oraz podobne zabiegi realizowane w płatach zespołu *Tilio-Carpinetum calamagrostietosum*, które były wcześniej wykazywane, jako świetlista dąbrowa, a obecnie częściowo zatraciły już taki charakter. W celu oceny prowadzonej ochrony czynnej, zaplanowano stały monitoring jej skuteczności. Na chwilę obecną nie ma możliwości w jednoznaczny sposób stwierdzić, czy występujące w rezerwacie zbiorowiska świetlistej dąbrowy utraciły bezpowrotnie swoje wartości i z racji tego, realizacja działań ochronnych nie przywróci ich do stanu właściwego. Taką odpowiedź będzie można uzyskać dopiero po przeprowadzeniu długoterminowych działań ochronnych oraz monitoringu ich skuteczności. Uzyskane wyniki pozwolą na

zdefiniowanie zmian, jakie w wyniku podejmowanych działań będą zachodzić w zbiorowisku świetlistej dąbrowy. Dopiero na tej podstawie będzie możliwe uzyskanie odpowiedzi czy stan świetlistych dąbrów umożliwi poszerzenie, a raczej odtworzenie, pierwotnego ich areału. Na terenie rezerwatu i obszaru Natura 2000, zbiorowisko to jest objęte ochroną, co oznacza konieczność podjęcia działań obejmujących w tym przypadku czynną jego ochronę. Zachowanie świetlistych dąbrów, jako zbiorowisk w szybkim tempie znikających, wiązać się powinno z działaniami ochronnymi zapewniającymi ich skuteczną ochronę. Przede wszystkim w kontekście ochrony obszarów Natura 2000 ważne jest, aby powierzchnia siedliska w obszarze nie zmniejszała się. Wobec tego przyjęto, że działaniami ochronnymi objęty będzie cały dostępny areał świetlistych dąbrów w rezerwacie. Jednak aktualnie i w perspektywie 20 lat obowiązywania planu trudno jest wskazać płaty siedliska, które na pewno zareagują pozytywnie na zabiegi i takie, w których tej reakcji nie będzie. W kwestii pozostawienia na obszarze świetlistej dąbrowy pozyskanego drewna do naturalnego rozkładu, należy zwrócić uwagę na to, że udział martwych drzew na tym siedlisku nie powinien przekraczać 5% zasobności drzewostanu. Z tego tytułu, nie można pozostawić do naturalnego rozkładu więcej niż 30 % zaplanowanej do usunięcia masy drzewnej, którą osiągnie się w ramach działania ochronnego trzebież prześwietlająca. Dlatego masę uzyskaną w ramach pozostałych działań należy wywieźć poza teren rezerwatu;

- 3) w odniesieniu do uwagi „*Działanie ochronne trzebież prześwietlająca planowane na powierzchni 80.16ha zakładające wycięcie 3328m³ brutto drewna t.j. średnio 41,5 m³/ha brutto, rozłożone na trzy zabiegi w ciągu 20 lat czyli w jednym zabiegu średnio 13.8m³/ha , mające na celu zwiększenie dostępu światła do dna lasu ,zdaniem Nadleśnictwa Dwukoły jest niewystarczające. Tak niska intensywność jednego zabiegu spowoduje że przystępując do kolejnego zabiegu będziemy mieli drzewostan równie "ciemny" jak przed pierwszym zabiegiem. Należy zaprojektować trzebieże o różnej intensywności zakładające usunięcie także większej masy np.20% w jednym zabiegu. Pozwoliłoby to także ocenić wpływ takich zabiegów na niecierpka drobnokwiatowego który jest gatunkiem ceniolubnym.*”

Uwzględniając wniesioną uwagę zwiększono w planie ochrony dopuszczalną do usunięcia miąższość drzew. W ramach trzebieży prześwietlających pierwotnie planowano do wycięcia 10-25 % ogólnej zasobności. Aktualnie, zależnie od wydzielenia wielkość tą zwiększono na 15-30%, a w większości przypadków 20% zasobności. Oznacza to, że przewidywana miąższość do wycięcia w ramach zabiegu wynosi aktualnie 5947 m³. Daje to intensywność 74,19 m³/ha/20 lat, czyli przeciętnie,

zakładając 3-krotny nawrót, 23 m³/ha/zabieg. Jednocześnie zawarto zapis, że wielkość ta dotyczy ogólnej, możliwej do wycięcia miąższości drzew w ciągu 20 lat, a sam zabieg można wykonać w 2 lub 3 nawrotach, regulując tym samym stopień przerzedzenia;

- 4) w odniesieniu do uwagi „*Działanie ochronne regulacja składu gatunkowego zakłada wywiezienie koron wyciętych drzew wraz z igliwem poza rezerwat w celu przeciwdziałania zakwaszeniu. Zdaniem Nadleśnictwa Dwukoły działanie takie będzie kosztochłonne i nie przerwie procesu zakwaszania w sytuacji gdy w ciągu 20 lat usuniemy 30% drzew iglastych. Wycięcie drzewa likwiduje przyczynę i należy tu mieć na uwadze efekt długookresowy a nie doraźny. W celu ograniczenia powierzchni oddziaływania igliwia można wprowadzić zapis o obowiązku składania pozostałości w stosy. Przyczyni się to również do poprawy warunków środowiskowych (rozmnoża płazów)*”.

Jak słusznie zauważono w uwadze: „wycięcie drzewa likwiduje przyczynę” zatem wycinanie drzew niewłaściwych dla danego zbiorowiska (w tym przypadku głównie sosny) wiąże się z częściową likwidacją jednej z przyczyn pogorszenia struktury i funkcji siedliska. Zakwaszenie wierzchnich warstw profilu glebowego, jest jedną z przyczyn zmian roślinności w grądach i borowacenia siedlisk grądowych. Największy wpływ na te zakwaszenia ma opad igliwia, zatem przy usuwaniu drzew iglastych wprowadzono zapis o usuwaniu z terenu rezerwatu odciętych koron drzew iglastych. Tym niemniej uwzględniając uwagę, a w szczególności fakt, że nie ze wszystkich miejsc możliwe jest wywiezienie odciętych koron, wprowadzono w projekcie planu ochrony zapis umożliwiający pozostawienie ich w rezerwacie na określonych warunkach;

- 5) w odniesieniu do uwagi „*działanie ochronne zwiększenie ilości martwego drewna zakłada przewiezienie drzew usuniętych w ramach realizacji działania ochronnego "trzebież prześwietlająca" - 2330 m³ na siedliska grądowe w celu zwiększenia ilości drewna martwego. Projektowane działanie jest wybitnie nienaturalne. Zwiększenie ilości martwego drewna na siedliskach grądowych należy pozostawić procesom naturalnym, które będą się nasilały wskutek przegęszczenia dębów i nie planowania zabiegów polegających na usuwaniu drzew. Jeżeli okaże się że naturalne procesy wydzielania się drzew przebiegają zbyt powolnie należy przewidzieć usunięcie części drzew i pozostawienie ich przy pniu. Drewno pozyskane w "trzebieżach prześwietlających" należy po prostu sprzedać a uzyskane środki przeznaczyć na choćby częściowe sfinansowanie działań ochronnych.*”

Jednym z celów działań ochronnych, jest odtwarzanie struktury i funkcji siedliska przyrodniczego/zbiorowiska roślinnego. Martwe drzewa są jednym z ważnych elementów składowych siedliska leśnego, świadczących o jego kondycji i stanie. Tym niemniej, mając na względzie wniesioną uwagę oraz to, że w rezerwacie nie ma szlaków zrywkowych i przewożenie drzew wiąże się z koniecznością ich wytyczenia, co jest działaniem niepożądanym, z racji dodatkowej ingerencji w ekosystem rezerwatu (wycinanie na potrzeby zrywki drzew i krzewów), wprowadzono do projektu planu ochrony poprawkę. Odstąpiono od przewożenia na siedliska grądowe drzew wyciętych w ramach odsłaniania dąbrów świetlistych. Ponadto, z racji tego, że świetlista dąbrowa winna charakteryzować się udziałem martwego drewna nieprzekraczającym 5% zasobności drzewostanu, dopuszczono możliwość wywozu pozyskanych na tym siedlisku drzew, pozostawiając do naturalnego rozkładu 30 % zaplanowanej do usunięcia masy;

- 6) w odniesieniu do uwagi *„Działanie ochronne Trzebież stabilizująca W niektórych wydzieleniach zabieg planowany jest zbyt późno - w ostatnim 5-leciu. W celu stabilizacji młodych drzewostanów, zwiększenia ich odporności na czynniki abiotyczne oraz przyspieszenia sukcesji gatunków liściastych należy wykonać przynajmniej dwa zabiegi, w tym jeden w pierwszym pięcioleciu. Sytuacja taka dotyczy następujących wydzieleń: 75d-So9Iat, 75g-So10Iat , 76f-So,Brz9Iat , 76g-So9Iat,76h-Brz,So11Iat. Ponadto w wydzieleniu 76h podany jest zły skład gatunkowy - powinno być 4Gb,3Lp,3Brz.”*

poprawiono projekt planu ochrony;

- 7) w odniesieniu do uwagi *„Działanie ochronne przebudowa siedliska w wydzieleniu 75f. Brak jest wskazówek dotyczących postępowania z odnowieniem naturalnym Brz , które wchodzi aktualnie w fazę młodnika. Nakaz wywiezienia powstałej masy poza rezerwat należy zastąpić zapisem umożliwiającym również pozostawienie jej do naturalnego rozkładu.”*

Założeniem działania ochronnego zaplanowanego w wydzieleniu 75f, jest wprowadzenie odnowień gatunków właściwych dla siedliska. W ramach przebudowy siedliska, w wydzieleniu 75f należy usunąć drzewa i krzewy, które uniemożliwiają prawidłowe wprowadzenie, wzrost i rozwój tych odnowień. Oznacza to, że brzozę należy wyciąć jeżeli będzie gatunkiem, który uniemożliwia odnowienie powierzchni czy też będzie hamowała wzrost młodego pokolenia drzew. Mając na względzie wniesioną uwagę, wprowadzono w projekcie planu ochrony zapis umożliwiający pozostawienie wyciętych drzew w rezerwacie pod określonymi warunkami;

- 8) w odniesieniu do uwagi *„Działanie ochronne usuwanie niecierpka ma charakter doświadczenia wykonywanego na powierzchniach próbnych i dlatego zapis o obowiązku wywiezienia całej biomasy poza rezerwat wydaje się zbędny. Zasadne jest usunięcie niecierpka z powierzchni zabiegu.”*

Usuwanie niecierpka faktycznie ma charakter doświadczalny. Jest to gatunek jednoroczny, rozmnażający się z nasion, zatem pozostawienie wyciętych lub wyrwanych roślin dalej może powodować zagrożenie ich rozsiewania. Zasadne jest zatem przetransportowanie usuniętej biomasy poza rezerwat;

- 9) w odniesieniu do uwagi *„Termin wykonywania zabiegów. Działania ochronne: regulacja składu gatunkowego, trzebież stabilizująca, redukcja podszytu, usuwanie buka, trzebież prześwietlająca planowane są na miesiące listopad-luty. Proponuje się zmianę terminu wykonywania tych zabiegów na wrzesień-luty. Mocno pofalowany teren rezerwatu (górzysty) w przypadku zawężenia wykonywania prac tylko do okresu zimowego może uniemożliwić ich wykonanie z uwagi na trudności w poruszaniu się sprzętu mechanicznego w warunkach zimowych.”*

Założeniem przyjętego terminu jest to, aby wszelkie prace związane z wycinką, zrywką i wywózką drewna, które nie są konieczne do wykonywania w okresie wegetacyjnym, były wykonywane przy pokrywie śnieżnej. Jest to szczególnie istotne z punktu widzenia ochrony powierzchni gleby, zachowania struktury runa, ochrony stanowisk gatunków roślin itp. Zadań ochronnych nie ogranicza się do konkretnego roku w trakcie obowiązywania planu. Jeżeli w danym roku wystąpią trudne warunki (bardzo gruba pokrywa śnieżna itp.) to można zabieg przesunąć na inny rok;

- 10) w odniesieniu do uwagi *„Sprawa finansowania zapisanych w projekcie zadań została pominięta. Wydaje się słuszne zapisanie konkretnie sposobu finansowania i odpowiedzialności za nie.”*

Wpływu projektu zarządzenia na sektor finansów nie przedstawia się w treści zarządzenia, lecz w przygotowanej do niego ocenie skutków regulacji, w której wskazuje się na kogo i w jakie wysokości nastąpi obciążenie finansowe wynikające z wejścia w życie planu ochrony.

W ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych, celem zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie podał do publicznej wiadomości poprzez:

- 1) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i na stronach internetowych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 2) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Urzędu Gminy;
- 3) wywieszenie obwieszczenia w siedzibie Nadleśnictwa Dwukoły, w którego zarządzie znajduje się rezerwat;
- 4) umieszczenie obwieszczenia na łamach lokalnej gazety;

informacji o wyłożeniu projektu planu ochrony w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie.

W ramach przeprowadzonego postępowania z udziałem społeczeństwa, wnioski i uwagi do wyłożonego projektu planu ochrony wniósł:

- 1) Nadleśniczy Nadleśnictwa Dwukoły. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie po przeanalizowaniu wniesionych uwag ustalił, co następuje:
 - a) w odniesieniu do uwagi: *„Zaproponowanie jako celu działań ochronnych całkowitego wyeliminowania czeremchy amerykańskiej - biorąc pod uwagę żywotność tego gatunku - jest nierealne. Bardziej trafne byłoby sformułowanie " ograniczenie występowania czeremchy amerykańskiej" .*

Uwzględniając wniesioną uwagę naniesiono poprawki do projektu planu ochrony,

- b) w odniesieniu do uwagi: *„Należy doprecyzować określenie "masa" w tabeli działań ochronnych. Jest to o tyle istotne, że mamy do czynienia zarówno z masą przewidzianą do pozostawienia w formie leżaniny, drzew stojących, jak również z masą przewidzianą do wywiezienia z rezerwatu. W związku z dopuszczalną odchyłką + - 5% pomiędzy miąższością pozyskanego drewna a wartością planowaną należy doprecyzować, czy chodzi o wartość brutto czy też netto grubizny i jakie są zasady pomiaru np. masy drzew stojących.”*

W projekcie planu ochrony podano masę drewna mierzoną brutto. Przykładowo zapis „trzebież prześwietlająca - 0,40 ha - 15m³ - w 3 nawrotach” oznacza, że w danym wydzieleniu na powierzchni 0,40 ha należy usunąć w trzech nawrotach 15 m³ brutto drewna. Sposób pomiaru drzew winien odbywać się zgodnie z zasadami przyjętymi w Lasach Państwowych,

- c) w odniesieniu do uwagi: *„W przypadku działań ochronnych, w których określa się wywiezienie całości wyciętej masy poza teren rezerwatu, należy przewidzieć możliwość wykonywania operacji technologicznych związanych z wywożeniem jej*

poza rezerwat, np. wykonywanie na terenie rezerwatu zrębkowania pozyskanej masy w celu wywiezienia jej w postaci zrębków. Pozwoliłoby to na ograniczenie operacji związanych z transportem.”

Czynności związane z przygotowaniem sortymentów drzewnych przeznaczonych do sprzedaży, wywozu czy też certyfikacja samego drewna, stanowią integralną część działania obejmującego wycięcie i wywiezienie części pozyskanego drewna poza rezerwat i bez wykonania tych operacji realizacja tego działania byłaby niemożliwa. Wskazać przy tym należy, że sposób wyrobu, klasyfikacja sortymentów czy też certyfikacja drewna, regulowana jest przez odrębne przepisy i nie może być normowana planem ochrony. Z tych względów czynności te nie zostały ujęte w planie ochrony jako odrębne działanie ochronne. Tym niemniej przededagowano treść działania w części dotyczącej zrębkowania pozyskanej masy,

d) w odniesieniu do uwagi: *„Określić dopuszczalne sposoby zabezpieczania sadzonek przed zwierzyną.”*

Wprowadzono w planie ochrony informację, że nie należy zabezpieczać sadzonek przed zwierzyną poprzez ich grodzenie,

e) w odniesieniu do uwagi: *„Zapisać działania stałe na terenie rezerwatu, takie jak usuwanie drzew zagrażających bezpieczeństwu ruchu na drodze wojewódzkiej Mława – Żuromin.”*

Usuwanie drzew stwarzających zagrożenie dla zdrowia lub życia osób poruszających się po drodze wojewódzkiej Mława – Żuromin, jest działaniem związanym z bezpieczeństwem powszechnym. Ustawodawca uchwalając przepisy ustawy o ochronie przyrody, wskazał poprzez art. 15 ust. 2, że pomimo wielkiej wagi, jaką należy przywiązywać do kwestii ochrony przyrody, to jednak w pewnych sytuacjach, takich jak prowadzenie akcji ratowniczej, bądź podejmowanie działań mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa powszechnego, konieczne jest wysunięcie na plan pierwszy ochronę zdrowia i życia ludzi. Sposób sformułowania tej regulacji sprawia, że w stosunku do tego rodzaju działań zwolnienie z obowiązku przestrzegania zakazów w rezerwacie następuje z mocy ustawy o ochronie przyrody. Przy takim stanie prawnym nie ma podstawy do powielania tego zapisu w akcie niższej rangi jakim jest plan ochrony rezerwatu,

f) w odniesieniu do uwagi: *„Zapisać działania stałe na terenie rezerwatu, takie jak utrzymanie istniejących szlabanów zapobiegających niekontrolowanemu wjazdowi na teren rezerwatu, utrzymywanie oznaczenia w terenie granic rezerwatu.”*

Wprowadzono w planie ochrony zaproponowane w uwadze działanie,

g) w odniesieniu do uwagi: „*Brak określenia roli Nadleśniczego w realizacji działań ochronnych.*”

Rola Nadleśniczego w realizacji działań ochronnych wynika wprost z ustawy o lasach i nie ma potrzeby powtarzania jej w planie ochrony rezerwatu. Ustawa o ochronie przyrody dopuszcza poprzez art. 28 ust. 10 pkt 4 wskazywanie w planie zadań ochronnych podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie ustalonych działań ochronnych. Nie oznacza to jednak zupełnej swobody w określaniu tej normy prawnej. W aspekcie wykonania planu ochrony rezerwatu przyrody znajdującego się w zarządzie Lasów Państwowych należy wziąć pod uwagę dwie normy prawne, ustawę o ochronie przyrody oraz ustawę o lasach. Szczegółowe zasady działania Lasów Państwowych zostały określone w ustawie o lasach oraz przepisach wykonawczych wydanych do tej ustawy. Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, jako państwowa jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, reprezentuje Skarb Państwa w zakresie zarządzanego mienia. Stosownie do treści art. 4 ustawy o lasach, Lasy Państwowe zarządzają lasami państwowymi stanowiącymi własność Skarbu Państwa, w tym również rezerwatami przyrody, z wyłączeniem lasów wymienionych w ust. 2 tego artykułu. Wykonując ten zarząd, Lasy Państwowe prowadzą gospodarkę leśną, w ramach której użytkują lasy, gospodarują gruntami i innymi nieruchomościami oraz ruchomościami związanymi z gospodarką leśną, a także prowadzą ewidencję majątku Skarbu Państwa oraz ustalają jego wartość. Zgodnie z art. 35 ustawy o lasach odpowiedzialnym za stan powierzonego mienia, jest właściwy terytorialnie nadleśniczy, który prowadzi samodzielnie gospodarkę leśną w nadleśnictwie. Aktem prawnym, który reguluje materię prawa leśnego w zakresie rezerwatów przyrody, jest ustawa o ochronie przyrody. Związek tej ustawy z ustawą o lasach i w konsekwencji jej wpływ na przepisy prawa leśnego wynika z zakresu obu regulacji, które częściowo pokrywają się ze sobą. Ustawa o lasach, poprzez art. 7 ust. 2 wskazuje, że w kwestii prowadzenia gospodarki leśnej na terenie rezerwatu przyrody pierwszeństwo będą miały zapisy ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody dla rezerwatów przyrody sporządza się oraz realizuje plany ochrony i w myśl art. 15 ust. 1 pkt 2 tej ustawy, plan ochrony uchyla obowiązujące w rezerwacie zakazy, w zakresie niezbędnym do wykonania zaplanowanych w nim zadań. Prowadzenie w rezerwacie wszelkiego rodzaju działań, nie wykluczając z tego gospodarki leśnej, podporządkowane będzie pod ten akt prawny i można przyjąć, że realizacja gospodarki leśnej na terenie rezerwatu przyrody jest możliwa, jeżeli nie będzie stało to w sprzeczności z planem ochrony rezerwatu. Ustawa ta wskazuje równoległe poprzez art. 4 ust. 2, że organ administracji publicznej, jakim jest regionalny dyrektor ochrony środowiska, zapewni warunki prawne, organizacyjne i finansowe umożliwiające wykonanie planu ochrony. Należy przy tym zauważyć również to, że art. 54 ustawy o lasach pozwala Lasom Państwowym ubiegać się o

przyznanie dotacji celowych na realizację planów ochrony. Styk tych dwóch aktów prawnych sprawia, że realizacja planu ochrony rezerwatu położonego na terenie zarządzanym przez Lasy Państwowe nie może odbyć się bez udziału właściwego terytorialnie nadleśniczego, przy czym ustawa o ochronie przyrody, jak i ustawa o lasach wykorzystuje inne instrumenty prawne dla osiągnięcia celów, którym służą. W wyłącznej właściwości nadleśniczego, jako reprezentanta Skarbu Państwa, jest przygotowanie zgodnych z normami sortymentów drzewnych, ich ocechowanie oraz wykonanie wszelkich czynności związanych ze sprzedażą i wywozem drewna. Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 6 stycznia 2010 r., sygn. akt II GSK 277/09 stwierdził, że Lasy Państwowe ustalają zasady sprzedaży drewna i sprzedaż drewna, jako produktu Lasów Państwowych, jest czynnością z zakresu prawa cywilnego i nie należy do sfery czynności administracyjnych. W tym miejscu należy wskazać, że plan ochrony, akt normatywny niższej rangi niż ustawa, nie reguluje norm ustawowych. Powtórzenie regulacji ustawowych bądź ich modyfikacja czy też uzupełnienie przez plan ochrony byłoby niezgodne z zasadami legislacji. Zarządzenie regionalnego dyrektora ochrony środowiska nie może regulować raz jeszcze tego, co jest już zawarte w obowiązującej ustawie. Zawsze bowiem tego rodzaju powtórzenie, jest normatywnie zbędne, gdyż powtarzany przepis już obowiązuje, jak też jest dezinformujące. Trzeba, bowiem liczyć się z tym, że powtórzony przepis będzie interpretowany w kontekście planu ochrony, w której go powtórzono, co może prowadzić do całkowitej lub częściowej zmiany intencji prawodawcy, a więc do naruszenia wymagania adekwatności;

2) Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Olsztynie. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie po przeanalizowaniu wniesionych uwag ustalił, co następuje:

a) w odniesieniu do uwagi: *„W działaniach ochronnych w zakresie koszenia i trzebieży stabilizujących, (mimo, że nie jest to związane z zachowaniem właściwego stanu ochrony siedlisk "naturowych") nie wskazano podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie działań ochronnych. W opinii RDLP w Olsztynie konsekwentnie powinno się wskazać RDOŚ w Warszawie.”*

Ustawa o ochronie przyrody upoważnia do wskazywania w planie ochrony podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie działań ochronnych, jeżeli realizacja czynności związana jest z zachowaniem właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000. Koszenia i trzebieże stabilizujące nie są tego rodzaju działaniem i nie ma podstaw do podawania podmiotu odpowiedzialnego za ich wykonanie,

- b) w odniesieniu do uwagi: *„Nie określono "masy do wycięcia" w działaniach ochronnych w zakresie: trzebieży stabilizujących, poprawy warunków świetlnych, usuwania buka.”*

Głównym i w zasadzie jedynym celem wskazanych w uwadze działań, jest osiągnięcie zwarcia drzewostanu, przy którym będzie następował wzrost liczebności gatunków ciepłolubnych oraz eliminacja buka z rezerwatu. Jedynym kryterium, jakim należy się kierować przy wyborze drzew do usunięcia, jest uzyskanie odpowiedniego efektu, w postaci zwiększenia dostępu światła do dna lasu. Ilość pozyskanej w ramach tych prac masy drzewnej, jest elementem drugorzędym, w całości uzależnionym od rezultatu działań ochronnych. W żadnym wypadku działań tych nie można utożsamiać z zabiegami wykonywanymi w drzewostanach gospodarczych, dla których jednym z założonych celów jest pozyskanie określonej ilości drewna,

- c) w odniesieniu do uwagi: *„Nie określono "masy do pozostawienia w rezerwacie" w działaniach ochronnych w zakresie poprawy warunków świetlnych i usuwania buka. W obu przypadkach tzn. pkt. 2 i 3 nie ma możliwości zastosowania, a co za tym idzie spełnienia szczegółowego warunku określonego w przypisach wskazujących dopuszczalne procentowe przedziały mas drewna.”*

Sposób wykonania poszczególnych działań ochronnych został wyjaśniony w sporządzonym do załącznika słowniczku, definiującym metodę ich realizacji. I tak wszystkie drzewa usunięte w ramach poprawy warunków świetlnych należy wywieźć poza teren rezerwatu, a w ramach usuwania buka poza rezerwat należy wywieźć tylko te drzewa, których grubość na wysokości 1,3 m jest mniejsza niż 20 cm,

- d) w odniesieniu do uwagi: *„W jaki sposób określono masę do wycięcia w poszczególnych działaniach ochronnych?”*

Przewidzianą do usunięcia masę drzew określono indywidualnie dla każdego działania, kierując się przy tym efektem, jaki ma przynieść dane działanie. I tak np.: w przypadku regulacji składu gatunkowego, którego założonym celem, jest usunięcie z grądów gatunków iglastych, masę drzewną, jaką należy usunąć, będą stanowiły te gatunki. W przypadku trzebieży prześwietlającej, usunięcie określonej masy drzewnej ma za zadanie zmniejszenie zwarcia drzewostanu. Powinna być ona wykonywana w oparciu o ogólne zasady wykonywania trzebieży, przy czym jedynym kryterium wyboru drzew do usunięcia powinno być uzyskanie odpowiedniego efektu w postaci zwiększenia dostępu światła do dna lasu i jakość techniczna drewna nie powinna być brana pod uwagę. Ponadto należy wskazać, że duża dynamika procesów zachodzących w rezerwacie sprawia, że kierunek zmian, jaki mogą one przybrać w okresie obowiązywania planu ochrony, jest trudny do przewidzenia. Fakt ten

uwzględniono w projekcie planu ochrony. Oszacowaną do pozyskania masę drzewną przedstawiono, jako wartość deklarowaną na podstawie wyników badań i analiz przeprowadzanych przy sporządzaniu projektu planu ochrony, która odpowiada warunkom na ten dzień. Przy braku możliwości zachowania oszacowanych parametrów np.: w wyniku oddziaływania czynników trudnych do przewidzenia w okresie 20 lat, jakimi są gradacje owadów czy też zjawiska pogodowe, dopuszczono w planie ochrony możliwość ich skorygowania.

- e) w odniesieniu do uwagi: *„W przypadku wskazania RDOŚ w Warszawie w załączniku nr 6 do w/w projektu zarządzenia, jako podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie działań ochronnych, zasadnym jest, aby w części opisowej niniejszego zarządzenia doprecyzować rolę i znaczenie podmiotu zarządzającego gruntem, w tym przypadku Nadleśnictwa Dwukoły. Ewentualne porozumienia dotyczące wykonywania przez Nadleśnictwo Dwukoły działań ochronnych powinny określać szczegółowy zakres odpowiedzialności obu stron, w tym również zapewnienie przez RDOŚ odpowiednich środków finansowych na wykonanie zaplanowanych działań. Zdaniem RDLP w Olsztynie tego typu wyjaśnienie powinno znaleźć się w części opisowej projektu zarządzenia.”*

Rola Nadleśniczego w realizacji działań ochronnych wynika wprost z ustawy o lasach i nie ma potrzeby powtarzania jej w planie ochrony rezerwatu. Ustawa o ochronie przyrody dopuszcza poprzez art. 28 ust. 10 pkt 4 wskazywanie w planie zadań ochronnych podmiotów odpowiedzialnych za wykonanie ustalonych działań ochronnych. Nie oznacza to jednak zupełnej swobody w określaniu tej normy prawnej. W aspekcie wykonania planu ochrony rezerwatu przyrody znajdującego się w zarządzie Lasów Państwowych należy wziąć pod uwagę dwie normy prawne, ustawę o ochronie przyrody oraz ustawę o lasach. Szczegółowe zasady działania Lasów Państwowych zostały określone w ustawie o lasach oraz przepisach wykonawczych wydanych do tej ustawy. Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, jako państwowa jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, reprezentuje Skarb Państwa w zakresie zarządzanego mienia. Stosownie do treści art. 4 ustawy o lasach, Lasy Państwowe zarządzają lasami państwowymi stanowiącymi własność Skarbu Państwa, w tym również rezerwatami przyrody, z wyłączeniem lasów wymienionych w ust. 2 tego artykułu. Wykonując ten zarząd, Lasy Państwowe prowadzą gospodarkę leśną, w ramach której użytkują lasy, gospodarują gruntami i innymi nieruchomościami oraz ruchomościami związanymi z gospodarką leśną, a także prowadzą ewidencję majątku Skarbu Państwa oraz ustalają jego wartość. Zgodnie z art. 35 ustawy o lasach odpowiedzialnym za stan powierzonego mienia, jest właściwy terytorialnie nadleśniczy, który prowadzi samodzielnie gospodarkę leśną w nadleśnictwie. Aktem prawnym, który reguluje materię prawa leśnego w

zakresie rezerwatów przyrody, jest ustawa o ochronie przyrody. Związek tej ustawy z ustawą o lasach i w konsekwencji jej wpływ na przepisy prawa leśnego wynika z zakresu obu regulacji, które częściowo pokrywają się ze sobą. Ustawa o lasach, poprzez art. 7 ust. 2 wskazuje, że w kwestii prowadzenia gospodarki leśnej na terenie rezerwatu przyrody pierwszeństwo będą miały zapisy ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody dla rezerwatów przyrody sporządza się oraz realizuje plany ochrony i w myśl art. 15 ust. 1 pkt 2 tej ustawy, plan ochrony uchyla obowiązujące w rezerwacie zakazy, w zakresie niezbędnym do wykonania zaplanowanych w nim zadań. Prowadzenie w rezerwacie wszelkiego rodzaju działań, nie wykluczając z tego gospodarki leśnej, podporządkowane będzie pod ten akt prawny i można przyjąć, że realizacja gospodarki leśnej na terenie rezerwatu przyrody jest możliwa, jeżeli nie będzie stało to w sprzeczności z planem ochrony rezerwatu. Ustawa ta wskazuje równolegle poprzez art. 4 ust. 2, że organ administracji publicznej, jakim jest regionalny dyrektor ochrony środowiska, zapewni warunki prawne, organizacyjne i finansowe umożliwiające wykonanie planu ochrony. Należy przy tym zauważyć również to, że art. 54 ustawy o lasach pozwala Lasom Państwowym ubiegać się o przyznanie dotacji celowych na realizację planów ochrony. Styk tych dwóch aktów prawnych sprawia, że realizacja planu ochrony rezerwatu położonego na terenie zarządzanym przez Lasy Państwowe nie może odbyć się bez udziału właściwego terytorialnie nadleśniczego, przy czym ustawa o ochronie przyrody, jak i ustawa o lasach wykorzystuje inne instrumenty prawne dla osiągnięcia celów, którym służą. W wyłącznej właściwości nadleśniczego, jako reprezentanta Skarbu Państwa, jest przygotowanie zgodnych z normami sortymentów drzewnych, ich ocechowanie oraz wykonanie wszelkich czynności związanych ze sprzedażą i wywozem drewna. Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 6 stycznia 2010 r., sygn. akt II GSK 277/09 stwierdził, że Lasy Państwowe ustalają zasady sprzedaży drewna i sprzedaż drewna, jako produktu Lasów Państwowych, jest czynnością z zakresu prawa cywilnego i nie należy do sfery czynności administracyjnych. W tym miejscu należy wskazać, że plan ochrony, akt normatywny niższej rangi niż ustawa, nie reguluje norm ustawowych. Powtórzenie regulacji ustawowych bądź ich modyfikacja czy też uzupełnienie przez plan ochrony byłoby niezgodne z zasadami legislacji. Zarządzenie regionalnego dyrektora ochrony środowiska nie może regulować raz jeszcze tego, co jest już zawarte w obowiązującej ustawie. Zawsze, bowiem tego rodzaju powtórzenie, jest normatywnie zbędne, gdyż powtarzany przepis już obowiązuje, jak też jest dezinformujące. Trzeba, bowiem liczyć się z tym, że powtórzony przepis będzie interpretowany w kontekście planu ochrony, w której go powtórzono, co może prowadzić do całkowitej lub częściowej zmiany intencji prawodawcy, a więc do naruszenia wymagania adekwatności. Szczegóły dotyczące finansowania działań ochronnych i współpracy przy ich wykonywaniu zostaną określone na etapie podpisywania

porozumienia pomiędzy Nadleśniczym i Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Warszawie,

- f) w odniesieniu do uwagi: *„W części opisowej projektu zarządzenia powinno znaleźć się wyraźne wskazanie możliwości zagospodarowania i sprzedaży przez Nadleśnictwo Dwukoty drzew wycinanych w ramach działań ochronnych i nieprzewidzianych do pozostawiania w rezerwacie.”*

Czynności związane z przygotowaniem sortymentów drzewnych przeznaczonych do sprzedaży, wywozu czy też certyfikacja samego drewna, stanowią integralną część działania obejmującego wycięcie i wywiezienie części pozyskanego drewna poza rezerwat i bez wykonania tych operacji realizacja tego działania byłaby niemożliwa. Wskazać przy tym należy, że sposób wyrobu, klasyfikacja sortymentów czy też certyfikacja drewna, regulowana jest przez odrębne przepisy i nie może być normowana planem ochrony. Z tych względów czynności te nie zostały ujęte w planie ochrony, jako odrębne działanie ochronne,

- g) w odniesieniu do uwagi: *„W części opisowej projektu zarządzenia brak jest wyraźnego określenia charakteru planowanych działań ochronnych tzn. czy są fakultatywne czy obligatoryjne.”*

Zakres, jaki winien zawierać plan ochrony został określony przez ustawę o ochronie przyrody i ustawa ta nie przewiduje wprowadzania planem ochrony zaproponowanej w uwadze normy. Należy przy tym wskazać dodatkowo to, że zawarcie w planie ochrony regulacji wykraczającej poza ustawowo przyznaną delegację, byłoby nieuprawnionym rozszerzeniem tej regulacji prawnej i stanowiłoby wykroczenie poza ramy ustawowego upoważnienia, czyniąc z mocy prawa takie zarządzenie nieważnym,

- h) w odniesieniu do uwagi: *„W załączniku nr 5 jednym z celów działań ochronnych zapisanych dla siedliska 9170 jest "całkowite wyeliminowanie czeremchy amerykańskiej". Zgodnie z wytycznymi GDOŚ dotyczącymi opracowania PZO przyjęte cele powinny być między innymi możliwe do osiągnięcia i realistyczne. Wiedza jak również i praktyka szczególnie w odniesieniu do zdolności regeneracyjnych a co za tym idzie i ekspansywności tego gatunku, stawiają pod znakiem zapytania tak sformułowany cel.”*

Uwzględniając wniesioną uwagę naniesiono poprawki do projektu planu ochrony,

- i) w odniesieniu do uwagi: *„Czy zakazując zrywki wleczonej, dopuszcza się możliwość stosowania zrywki półpodwieszanej uwzględniając przy tym ochronę stanowisk roślin rzadkich i chronionych?”*

Sposób wykonania zrywki półpodwieszanej jest odmienny niż zrywki wleczonej. Wskazana w uwadze regulacja odnosi się wyłącznie do zrywki wleczonej,

- j) w odniesieniu do uwagi: *„Doprecyzowania wymaga działanie opisane w pkt. 4c. Czy należy rozumieć przez to także możliwość zrębkowania na miejscu, czyli na terenie rezerwatu i następnie wywiezienie surowca już przetworzonego tj. zrębków?”*

Zgodnie z brzmieniem definicji działania ochronnego zrębkowanie może odbywać się na terenie rezerwatu. Tym niemniej, mając na względzie wniesioną uwagę przeredagowano treść działania w części dotyczącej zrębkowania pozyskanej masy,

- k) w odniesieniu do uwagi: *„Czy w przypadku zabezpieczania sadzonek przed zwierzyną dopuszcza się inne metody i techniki niż wskazane w projekcie osłonki (pkt. ge) np. wełna owcza, grodzenia, repelenty.”*

Doprecyzowano w planie ochrony sposób wykonania tego działania, poprzez dodanie informacji, że nie należy zabezpieczać sadzonek przed zwierzyną poprzez ich grodzenie.

Projekt planu ochrony został, zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, przesłany Radzie Gminy Kuczbork – Osada celem zaopiniowania. Rada uchwałą z dnia 29 września 2015 r. nr IX/49/2015 pozytywnie zaopiniowała projekt planu ochrony.

Projekt planu ochrony został, zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, przesłany Radzie Gminy Szreńsk celem zaopiniowania. Rada uchwałą z dnia 06 sierpnia 2015 r. nr VII/33/2015 pozytywnie zaopiniowała projekt planu ochrony.

Projekt planu ochrony został, zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, przesłany Radzie Gminy Lipowiec Kościelny celem zaopiniowania. Rada nie wydała uchwały w sprawie przedłożonego projektu zarządzenia, stosując tym samym, przewidziany przez ustawę o samorządzie gminnym, tryb milczącego przyjęcia tekstu projektu zarządzenia bez zastrzeżeń.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie przesłał projekt planu ochrony do zaopiniowania Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska opiniując projekt zarządzenia wskazał następujące uwagi:

- 1) *„Ponieważ jest to Plan ochrony dla rezerwatu z zakresem PZO dla Natury proponuję się zmianę zapisu na "Opis granic rezerwatu określa ...". Nie wydaje poprawny zapis "w części pokrywającej się z rezerwatem" - oba te obszary mają te same granice, a istniejący zapis sugeruje coś zupełnie odmiennego. Proponuje się w zamian dodać zdanie "Granice rezerwatu w całości pokrywają się z granicami obszaru Natura 2000 ...".”*

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, plan ochrony rezerwatu uwzględnia zakres planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 w części pokrywającej się z tym obszarem. Z tych względów plan ochrony odnosi się do tej części obszaru Natura 2000, która powierzchniowo pokrywa się z rezerwatem.

- 2) Uwaga dotycząca załącznika nr 1 *„Zarządzenie dot. rezerwatu przyrody, więc opis granic też powinien dot. rezerwatu.”*

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody plan ochrony pokrywający się powierzchniowo z obszarem Natura 2000 winien uwzględniać zakres planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000. Jednym z ustawowo określonych elementów tego zakresu, jest opis granic obszaru Natura 2000 i Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie opis ten przedstawił w formie załącznika nr 1.

- 3) W ramach opiniowania innych planów ochrony Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska wniósł uwagę odnoszącą się do załącznika nr 5 *„Skoro cztery kolumny w lewo jest mowa o intensywności działań, (co można by swoją drogą zamienić na termin działań) to kolumna pięciolecie jest zbędna, na dodatek często w niej nie określa się pięciolecia tylko mówi się o 20 latach realizacji działania”*

Mając na względzie to, że sposób zredagowania niniejszego zarządzenia jest taki sam jak zarządzenia w stosunku, do którego uwaga ta została wskazana, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie w celu utrzymania jednolitej formy redakcyjnej wydawanych aktów prawnych, uwzględnił tę uwagę w niniejszym zarządzeniu.

Projekt zarządzenia został pozytywnie zaopiniowany przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody.

Projekt zarządzenia został uzgodniony przez Wojewodę Mazowieckiego.

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia zarządzenia.

Celem wprowadzenia zarządzenia jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Projekt planu ochrony będzie oddziaływał:

- 1) na Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 2) na właściciela rezerwatu;
- 3) jako powszechnie obowiązujący akt prawa miejscowego na wszystkie podmioty, które znajdują się lub znajdują w zasięgu terytorialnym objętym jego regulacją.

3. Konsultacje.

Projekt zarządzenia jako akt prawa miejscowego podlega:

- 1) na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie uzgodnieniu z Wojewodą Mazowieckim;
- 2) na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zaopiniowaniu przez właściwą miejscowo radę gminy;
- 3) na podstawie art. 19 ust. 1 a ustawy o ochronie przyrody procedurze udziału społeczeństwa przewidzianej przez ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko;
- 4) w związku z art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody zaopiniowaniu przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie przedmiotowego zarządzenia pociągnie za sobą skutki finansowe dla budżetu państwa w wysokości około 290 000 zł w przeciągu 20 lat obowiązywania planu ochrony, które wynikać będą z realizacji działań ochronnych zaprojektowanych w planie ochrony. Mogą być one finansowane w szczególności ze środków pochodzących z:

- 1) budżetu państwa na zasadach ustalonych przez ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.);
- 2) ubiegania się o pozyskanie środków finansowych z Narodowego lub/i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Zapisy w projekcie zarządzenia z uwagi na ograniczony zakres prac jak również realizacja ich na przestrzeni 20 lat nie będą miały znaczącego wpływu na rynek pracy.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowana regulacja nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Regulacja objęta przedmiotowym zarządzeniem jest objęta prawem UE. Zarządzenie swym zakresem obejmuje teren objęty ochroną w ramach sieci Natura 2000 specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) na podstawie Dyrektywy Unii Europejskiej 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny Baranie Góry PLH 140002.